

PROTOCOL MELDCODE KyK

Versie 2023

Inleiding

In dit protocol staat beschreven hoe bij KyK wordt gewerkt met de Meldcode. Deze Meldcode wordt ingezet wanneer er vermoedens en/of signalen zijn van huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

KyK heeft twee Aandachtsfunctionarissen: Daniëlla de Bie (daniella.debie@kykscholen.nl) en Jildou Loen (jildou.loen@kykscholen.nl).

Een tip voor degene die de Meldcode gaat gebruiken, er is een app beschikbaar waarin je stap voor stap de Meldcode doorloopt. De app is in de Google Playstore en Apple Appstore te vinden onder de naam Meldcode Kindermishandeling.

Verbeterde Meldcode met afwegingskader

Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een *afwegingskader* opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen.

In de verbeterde Meldcode is ook de *participatie van kinderen* opgenomen. Het gaat hierbij om negen *actiepunten*. En in stap 3 is het gesprek met het kind toegevoegd.

De Meldcode

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: *Meldnormen*, *Situaties van Onveiligheid* en de *Afwegingsvragen*.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten hebben een meldplicht en *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
2. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling en/of verwaarlozing)

Acute onveiligheid

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Disclosure

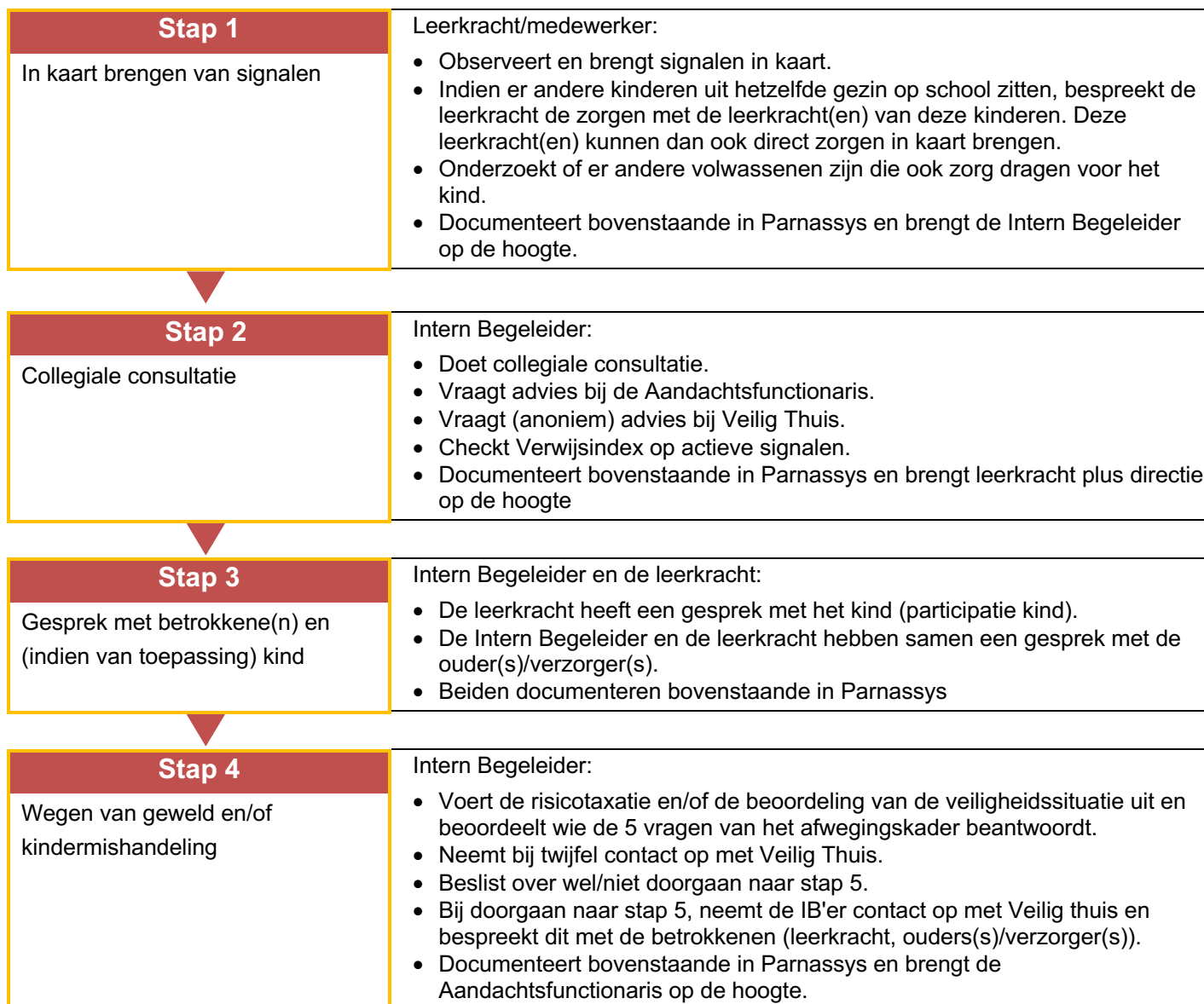
Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt.

Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in de bijlage(n).

Afwegingsvragen

Het *afwegingskader* (toe te passen in stap 4), bevat de vijf *afwegingsvragen* waarmee beroepskrachten bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund.

Overzicht wettelijk verplichte stappen

Stap 5

Beslissen met Veilig Thuis

Intern Begeleider:

- Neemt contact op met Veilig Thuis om te overleggen of het noodzakelijk is dat er een melding wordt gedaan (afweging 1) of dat er hulpverlening ingeschakeld kan worden (afweging 2).
- Documenteert de vervolgstappen in Parnassys.

De betrokkenen worden i.v.m. de radarfunctie van Veilig Thuis in beide situaties geregistreerd in het register van Veilig Thuis.

Afweging 1

Is melden noodzakelijk?

Melden is noodzakelijk als er sprake is van acute of structurele onveiligheid

Intern Begeleider:

- Doet melding bij Veilig Thuis indien dit noodzakelijk is.
- Documenteert de vervolgstappen in Parnassys.
- Informeert de betrokkenen: leerkracht, ouder(s)/verzorger(s) en directie.

Afweging 2

Is hulpverlening (ook) mogelijk?

Intern Begeleider:

- Organiseert met ouder(s)/verzorger(s) het inschakelen van hulpverlening.
- Documenteert de vervolgstappen in Parnassys.
- Informeert de betrokkenen: leerkracht en directie.

Verslaglegging

Hieronder wordt beschreven wat er per stap vastgelegd dient te worden in Parnassys. In Parnassys is hiervoor een notitiecategorie aangemaakt.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Beschrijf hier de signalen zo feitelijk mogelijk.
- Leg vast wat je hebt gezien, gehoord, geroken of concreet hebt waargenomen. Worden ook interpretaties, hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een interpretatie, hypothese of veronderstelling.
- Maak een vervolgaantekening als deze later wordt bevestigd of ontkracht.
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd (ook als die derde een van de ouders is).
- Leg (medische) diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht, zoals een arts, een verpleegkundige, een orthopedagoog of een psychiater.
- Leg ook de signalen vast die het vermoeden van huiselijk geweld ontkrachten of in twijfel trekken.

Stap 2: Collegiale consultatie

Leg vast met wie er intern overleg is geweest, wat er is afgesproken en lek ook het advies vast van Veilig Thuis. Noteer hierbij wie je hebt gesproken (naam, telefoonnummer en mailadres) bij Veilig Thuis. Als het doorlopen van de stappen wordt overgedragen aan iemand anders, noteer aan wie dit is overgedragen.

Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind

- Gesprek met het kind (participatie kind): leg vast welke informatie je hebt gegeven, welke nog ontbreekt en hoe je daar zorg voor draagt. Denk aan de negen actiepunten uit participatie kind.
- Gesprek met ouder(s)/verzorger(s): Leg vast met wie je hebt gesproken, waarover, beschrijf de reactie van de betrokkene(n) op de signalen die je met hen bespreekt, de door hem/haar voorgestelde oplossingen en leg ook de afspraken die je maakt vast in het dossier en wie wanneer terugkoppeling geeft.

Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling

Leg je weging vast in het dossier. Leg ook vast hoe de mening van betrokkenen en het kind is meegewogen. Zet de besluiten in het dossier, met wie hier overleg over is geweest en wie het besluit heeft genomen om af te sluiten of om door te gaan naar stap 5.

De "Vijf afwegingsvragen" zijn verplicht.

Vijf afwegingsvragen:

- 1) *Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.*

Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier.

Ja: Ga verder met afweging 2.

- 2) *Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?*

Nee: Ga verder met afweging 3.

Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.

- 3) *Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.*

Nee: Melden bij Veilig Thuis.

Ja: Ga verder met afweging 4.

- 4) *Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.*

Nee: Melden bij Veilig Thuis.

Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.

- 5) *Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.*

Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis.

Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis:

1: Is melden noodzakelijk?

2: Is hulp inzetten/organiseren (ook) mogelijk?

Bij een melding neem je samen met Veilig Thuis de laatste drie vragen van het afwegingskader door. Leg de naam en functie vast van de medewerker van Veilig Thuis bij wie je de melding hebt gedaan!

- Leg vast welke informatie je bij de melding hebt verstrekt en welke afspraken je met Veilig Thuis hebt gemaakt.
- Noteer of je al dan niet over de melding hebt gesproken met betrokkenen (ouder(s)/verzorger(s) en kind) en welke reactie de betrokkenen op je voornemen om te melden gaf.
- Heb je geen contact met de betrokkenen gehad over de melding, teken dan ook aan waarom dat zo besloten is.
- Noteer de uitkomst van de triage door Veilig Thuis.
- Word je later door Veilig Thuis over (de uitkomsten van het onderzoek naar) het huiselijk geweld of de kindermishandeling geïnformeerd, leg dan ook deze informatie vast. Doe dit ook als kindermishandeling of huiselijk geweld niet is gebleken.
- Bij een melding dient de melder zoveel mogelijk signalen te melden, d.w.z. de feiten en gebeurtenissen die zijn waargenomen. Noteer duidelijk de bron wanneer de feiten en gebeurtenissen door anderen zijn gezien of gehoord.
- Leg vast welke hulp geboden of georganiseerd is en op welke manier is voldaan aan de vereisten van passende en toereikende hulp.

Wettelijke verplichtingen

Verantwoordelijkheid

In de Meldcode dient de organisatie vast te leggen wie binnen de organisatie de stappen doorloopt, dit staat beschreven in het hoofdstuk Wettelijke verplichte stappen. Het bestuur is eindverantwoordelijke voor het doorlopen van de Meldcode.

Vertrouwelijke informatie en wet AVG

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dat geldt dus ook voor de Wet PO en de Leerplichtwet. De wet Meldcode gaat dus ook voor de AVG. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing. Bij het volgen van de Meldcode is het essentieel dat er vertrouwelijk wordt omgegaan met de informatie. De medewerkers van KyK kennen de wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en weten hoe ze zorgvuldig om moeten gaan met vertrouwelijke informatie.

Documenteren

In de hoofdstukken Wettelijke verplichte stappen en Verslaglegging staat beschreven wie moet documenteren en wat er gedocumenteerd moet worden. Dit gebeurt in Parnassys. In Parnassys is een notitiecategorie Meldcode. Hierin kan alles worden gedocumenteerd.

Instructie gebruik Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De Kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de Meldcode**. De Kindcheck geldt voor alle beroepskrachten die onder de Wet verplichte Meldcode vallen. De Kindcheck is in principe gericht op beroepskrachten die contacten hebben met volwassenen. Voor de medewerkers van KyK betekent dit dat zij contact leggen met de leerkrachten van andere kinderen uit het gezin, indien dit van toepassing is.

Deskundigheid eengerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eengerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eengerelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een Aandachtsfunctionaris eengerelateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen Meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein.

Verwijsindex

Binnen KyK zijn de Intern Begeleiders op de hoogte van de meldingsprocedure voor de Verwijsindex.

Participatie van kind(eren)

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen. De vertrouwensrelatie tussen leerkracht en leerling is belangrijk. Er moet niet alleen gesproken worden *over* het kind maar ook *met* het kind. Serieus genomen worden en een rol hebben in besluitvorming (afhankelijk van leeftijd en situatie) kan kinderen helpen herstellen van hun ervaringen en hun gevoel van zelfvertrouwen en controle vergroten. Kinderen zijn een cruciale gesprekspartner: ze beschikken over onmisbare informatie over hun situatie en kunnen vaak goed meedenken over mogelijke oplossingsrichtingen.

Bij de participatie met het kind is het van belang dat de medewerkers de situatie goed inschatten. Wat je met het kind bespreekt is namelijk afhankelijk van of de zorgen zijn gesignaleerd door een medewerker of dat het kind zelf zorgen heeft gedeeld (bijvoorbeeld middels disclosure). Daarbij is natuurlijk de leeftijd van het kind van belang. Het betekent echter wel dat je ook met een kleuter gesprekken kunt voeren over de zorgen.

Om de participatie van kinderen op te nemen in dit protocol zijn de negen opgestelde actiepunten uit de *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018) omgezet in concrete vragen.

1. Termen

In het protocol wordt gesproken over ouder(s)/verzorger(s) en kind. Wees er alert op dat bij stap 3 het kind *expliciet* wordt gezien als gesprekspartner.

2. Informatie over het proces

Wanneer leerlingen zelf zorgen delen of wanneer er sprake is van een disclosure geeft de leerkracht informatie aan het kind over:

- Wie wat aan het doen is.
- Waarom diegene dit aan het doen is.
- Wanneer dit gebeurt.
- Wat de zorgen zijn.
- Welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat en wanneer.
- Wanneer er terugkoppeling is van bijv. Veilig Thuis en waarover.
- Mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken, mening geven.
- Recht op klacht of verzet.

3. Informatie over veilig opgroeien

Een leerkracht maakt het kind ervan bewust:

- Dat kinderen recht hebben om veilig op te groeien.
- Wat een normale omgang is tussen ouder en kind.
- Het kind geen schuld heeft aan de situatie die is ontstaan.

4. Recht op eigen mening

De leerkracht informeert het kind over het recht om betrokken te worden, het recht op een eigen mening te geven en de mogelijkheden daarvan. Een leerkracht kan hierbij advies en hulp vragen aan de Intern Begeleider.

5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind

De leerkracht informeert het kind en luistert naar de visie van het kind. Denk hierbij aan:

- De mening van het kind over bestaande zorgen.
- De door het kind geopperde oplossingen.
- De mening over voorgestelde beslissingen.

6. De mening van het kind in de besluitvorming

De leerkracht overlegt met de Intern Begeleider hoe en wanneer de mening van het kind wordt gevraagd over de besluitvorming. De mening van het kind kan worden meegenomen in de besluitvorming.

7. Route bij disclosure

De leerkracht neemt direct contact op met de Intern Begeleider wanneer er sprake is van een disclosure. Zij overleggen samen de route en de leerkracht bespreekt dit met het kind. Wanneer er sprake is van een disclosure neemt de Intern Begeleider direct contact op met Veilig Thuis om samen de vervolgstappen te bepalen.

8. Steun

De leerkrachten en Intern Begeleider bespreken hoe er steun geboden gaat worden aan een kind na een overdracht en/of melding. Denk hierbij aan:

- Hoe wordt dit met het kind besproken door de leerkracht?
- Hoe en wie houdt hierover contact met Veilig Thuis en eventuele (andere) hulpverlening?

9. Tips voor gesprek

Indien er behoefte is aan tips bij het voeren van dit soort gesprekken, kan de Aandachtsfunctionaris en/of de *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018) worden geraadpleegd.

Bijlage(n)

Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none">• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft.• (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe.• Poging tot verwurging.• Wapengebruik.• Geweld tijdens de zwangerschap.• (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar.• Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking).• Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel.• Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrek of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt.• Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn.• Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs.• Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.• Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.

- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-)partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

